

Βρυξέλλες, 30 Ιουνίου 2026
(OR. en)

11345/26

ESE 2

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2026) 325 final
Θέμα:	ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ Ετήσια έκθεση 2025: Εικοστή ετήσια έκθεση σχετικά με την υλοποίηση της ενωσιακής βοήθειας δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 389/2006 του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2006, για τη σύσταση μέσου χρηματοδοτικής στήριξης για την προαγωγή της οικονομικής ανάπτυξης της τουρκοκυπριακής κοινότητας

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο COM(2026) 325 final.

Συνημμ.: COM(2026) 325 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 30.6.2026
COM(2026) 325 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

**Ετήσια έκθεση 2025: Εικοστή ετήσια έκθεση σχετικά με την υλοποίηση της ενωσιακής
βοήθειας δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 389/2006 του Συμβουλίου, της 27ης
Φεβρουαρίου 2006, για τη σύσταση μέσου χρηματοδοτικής στήριξης για την προαγωγή
της οικονομικής ανάπτυξης της τουρκοκυπριακής κοινότητας**

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ετήσια έκθεση 2025: Εικοστή ετήσια έκθεση σχετικά με την υλοποίηση της ενωσιακής βοήθειας δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 389/2006 του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2006, για τη σύσταση μέσου χρηματοδοτικής στήριξης για την προαγωγή της οικονομικής ανάπτυξης της τουρκοκυπριακής κοινότητας

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 389/2006 του Συμβουλίου¹ (στο εξής: κανονισμός για τη βοήθεια) αποτελεί τη βάση για την παροχή βοήθειας προς την τουρκοκυπριακή κοινότητα και απαιτεί την υποβολή ετήσιας έκθεσης προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Το πρόγραμμα βοήθειας για την τουρκοκυπριακή κοινότητα επιδιώκει να διευκολύνει την επανένωση της Κύπρου, προάγοντας την οικονομική ανάπτυξη της εν λόγω κοινότητας, με ιδιαίτερη έμφαση: i) στην οικονομική ενοποίηση του νησιού, ii) στη βελτίωση των επαφών και στην οικοδόμηση γεφυρών μεταξύ των δύο κοινοτήτων όσο και με την ΕΕ και iii) στην προετοιμασία για την εφαρμογή του ενωσιακού κεκτημένου, μετά την επίλυση του Κυπριακού.

2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ

Από το 2006 έως το τέλος του 2025 είχε προγραμματιστεί ποσό ύψους 760 670 469,93 EUR για την υλοποίηση δράσεων βάσει του κανονισμού για τη βοήθεια. Το ποσό που δεσμεύτηκε τον Σεπτέμβριο του 2025 για το ετήσιο πρόγραμμα δράσης του 2025 ήταν 33 721 307,00 EUR². Το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο για την περίοδο 2021-2027, με συνολικό προϋπολογισμό 240 εκατ. EUR, έχει προσφέρει πολυετή χρηματοδότηση για το πρόγραμμα. Το πρόγραμμα βοήθειας εξακολουθεί να έχει εξαιρετικό και μεταβατικό χαρακτήρα. Αποσκοπεί στην προετοιμασία και στη διευκόλυνση της πλήρους εφαρμογής του κεκτημένου στις περιοχές της Κυπριακής Δημοκρατίας στις οποίες η κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν ασκεί πραγματικό έλεγχο μετά την επίλυση του Κυπριακού.

Σε περίπτωση συνολικής διευθέτησης του Κυπριακού, το Συμβούλιο, βάσει πρότασης της Επιτροπής, θα αποφασίσει ομόφωνα για τις αναγκαίες προσαρμογές του κανονισμού για τη βοήθεια. Επιπλέον, ο κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093 του

¹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 389/2006 του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2006, για τη σύσταση μέσου χρηματοδοτικής στήριξης για την προαγωγή της οικονομικής ανάπτυξης της τουρκοκυπριακής κοινότητας και για τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2667/2000 σχετικά με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Ανασυγκρότησης (ΕΕ L 65 της 7.3.2006, σ. 5).

² Εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής, της 11ης Σεπτεμβρίου 2025, σχετικά με την έγκριση προγράμματος δράσης για την τουρκοκυπριακή κοινότητα για το έτος 2025 [C(2025) 6117] — [Απόφαση για το πρόγραμμα βοήθειας του 2025 — Ευρωπαϊκή Επιτροπή](#).

Συμβουλίου³ προβλέπει αναθεώρηση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου σε περίπτωση επανένωσης.

3. ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Το πρόγραμμα βοήθειας υλοποιείται στις περιοχές της Κυπριακής Δημοκρατίας όπου η κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν ασκεί πραγματικό έλεγχο (στο εξής: περιοχές που δεν τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης), και όπου η εφαρμογή του κεκτημένου έχει ανασταλεί προσωρινά κατ' εφαρμογή του πρωτοκόλλου 10 της πράξης προσχώρησης. Η βοήθεια υλοποιείται με καθεστώς άμεσης και έμμεσης διαχείρισης.

Η Επιτροπή συνεχίζει να υλοποιεί το πρόγραμμα βοήθειας σε ένα ενιαίο πολιτικό, νομικό και διπλωματικό πλαίσιο. Η παροχή βοήθειας δυνάμει του κανονισμού για τη βοήθεια δεν συνεπάγεται αναγνώριση οποιασδήποτε αρχής στις περιοχές όπου η κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν ασκεί ουσιαστικό έλεγχο. Για να μπορέσει η Επιτροπή να υλοποιήσει το πρόγραμμα με βάση τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, απαιτούνται ορισμένες *ad hoc* ρυθμίσεις. Τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνουν: i) λεπτομερή παρακολούθηση των συμβάσεων και στοχευμένη υποστήριξη για τους δικαιούχους, ii) αναθεωρημένους όρους πληρωμής και iii) προσεκτική προσέγγιση όσον αφορά τη χρήση τραπεζικών εγγυήσεων. Η βοήθεια περιλαμβάνει στήριξη με τη μορφή σημαντικού ποσού επιχορηγήσεων, για την οποία απαιτείται διαχείριση με εντατική χρήση πόρων.

Σε περίπτωση επανένωσης και μόλις τεθεί σε ισχύ συνολική διευθέτηση, θα αρθεί η αναστολή για την εφαρμογή του κεκτημένου σύμφωνα με το πρωτόκολλο αριθ. 10. Για τον λόγο αυτόν, και για να διευκολυνθεί η υλοποίηση των έργων που χρηματοδοτούνται μέσω του προγράμματος βοήθειας, η τουρκοκυπριακή κοινότητα πρέπει να ευθυγραμμιστεί σταδιακά με το κεκτημένο.

Η Επιτροπή υλοποιεί τα επιλεγμένα έργα μέσω του Γραφείου Υποστήριξης του Προγράμματος της ΕΕ στις περιοχές που δεν τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης στη Λευκωσία. Η αντιπροσωπεία της Επιτροπής στην Κύπρο διοργανώνει επίσης συναντήσεις, σεμινάρια και συνεντεύξεις Τύπου και επικοινωνεί με το κυπριακό κοινό σε όλο το νησί, μεταξύ άλλων για θέματα που αφορούν το πρόγραμμα βοήθειας. Επιπλέον, το γραφείο ενημέρωσης (InfoPoint) της ΕΕ, το οποίο χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του προγράμματος βοήθειας, εκτελεί μια σειρά δραστηριοτήτων επικοινωνίας και προβολής για την παροχή πληροφοριών σχετικά με τις πολιτικές, τις προτεραιότητες και τις δράσεις της ΕΕ όσον αφορά τη στήριξη της τουρκοκυπριακής κοινότητας, ενώ παράλληλα προωθεί τον ευρωπαϊκό πολιτισμό.

4. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

4.1. Γενική επισκόπηση

Η Επιτροπή εξακολουθεί να εφαρμόζει τον κανονισμό για τη βοήθεια, με γενικότερο στόχο τη στήριξη της επανένωσης.

Κατά την περίοδο αναφοράς η Επιτροπή συνέχισε να παρέχει στήριξη σε βασικές πρωτοβουλίες. Σε αυτές περιλαμβάνονται: i) το πρόγραμμα υποτροφιών της ΕΕ για την τουρκοκυπριακή κοινότητα, ii) το πρόγραμμα εκπαίδευσης για την ειρήνη για

³ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093 του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2020, για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για τα έτη 2021 έως 2027 (ΕΕ L 433I της 22.12.2020, σ. 11).

μαθητές λυκείου, σε συνεργασία με τα Κολλέγια του Ηνωμένου Κόσμου, iii) η παροχή στήριξης για τη λήψη μέτρων οικοδόμησης εμπιστοσύνης υπό την αιγίδα των αντίστοιχων ηγετών των δύο κοινοτήτων, όπως η Επιτροπή για τους Αγνοούμενους στην Κύπρο, η τεχνική επιτροπή για την πολιτιστική κληρονομιά και οι δικοινοτικές τεχνικές επιτροπές και iv) πρωτοβουλίες που ενθαρρύνουν και διευκολύνουν το εμπόριο διαμέσου της πράσινης γραμμής.

Η στήριξη της οικονομικής ανάπτυξης της κοινότητας παραμένει βασικό χαρακτηριστικό του προγράμματος.

Προσφέρθηκε εξατομικευμένη βοήθεια για την αναβάθμιση των προτύπων σε βασικούς οικονομικούς τομείς μέσω έργων που απευθύνονται στον ιδιωτικό τομέα και στις επιχειρήσεις τροφίμων. Έγιναν σημαντικές προσπάθειες για τη βελτίωση της υγείας των ζώων και της ασφάλειας των τροφίμων στην τουρκοκυπριακή κοινότητα, γεγονός που έχει οφέλη για ολόκληρο το νησί και για την ΕΕ.

Η Επιτροπή συνέχισε να παρέχει στήριξη προς την τουρκοκυπριακή κοινότητα προκειμένου αυτή να επιτύχει τα πρότυπα που ορίζονται στα μέτρα που θεσπίστηκαν το 2021, με τα οποία καταχωρίζεται το «Χαλλούμι»/«Hellim» ως προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) και καθορίζονται οι όροι του εμπορίου του διαμέσου της πράσινης γραμμής. Η Επιτροπή συνέχισε να συγκαλεί την άτυπη ομάδα εργασίας για το «Χαλλούμι»/«Hellim», στην οποία συμμετείχαν ενδιαφερόμενα μέρη και από τις δύο κυπριακές κοινότητες.

Το 2025 δρομολογήθηκαν σημαντικά έργα υποδομής με χρηματοδότηση από την ΕΕ. Σε αυτά περιλαμβάνονταν: i) η επέκταση του γραμμικού πάρκου Πεδιαίου/Kanlidere στο βόρειο τμήμα της Κύπρου, ii) η επέκταση του σημείου διέλευσης Αγίου Δομετίου/Μετεχάν, iii) η εγκατάσταση φωτοβολταϊκού συστήματος στην εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων στη Μια Μηλιά/Haspolat, iv) η αντικατάσταση των αγωγών αποχέτευσης που ανήκουν στον Οχετό 1 και v) η τοποθέτηση αγωγού επιστροφής για επεξεργασμένα ύδατα.

Εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικά κενά όσον αφορά την ικανότητα των δικαιούχων να εφαρμόσουν αποτελεσματικά το κεκτημένο κατόπιν συνολικής διευθέτησης. Ωστόσο, η τουρκοκυπριακή κοινότητα συνέχισε να σημειώνει πρόοδο όσον αφορά την ευθυγράμμιση με το κεκτημένο σε διάφορους τομείς, όπως η ασφάλεια των προϊόντων, η καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, η εκπαίδευση, οι στατιστικές και το περιβάλλον, και επέδειξε συνεχές ενδιαφέρον να εργαστεί σε πρόσθετους κλάδους και τομείς.

Στο τέλος του έτους ήταν σε ισχύ 102 συμβάσεις στο πλαίσιο του προγράμματος βοήθειας.

4.2. Πρόοδος ανά στόχο

Ο συνολικός στόχος του προγράμματος βοήθειας είναι να διευκολύνει την επανένωση της Κύπρου, προάγοντας την οικονομική ανάπτυξη της τουρκοκυπριακής κοινότητας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται: i) στην οικονομική ενοποίηση του νησιού, ii) στη βελτίωση των επαφών μεταξύ των δύο κοινοτήτων όσο και με την ΕΕ και iii) στην προετοιμασία για το κεκτημένο.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν το 2025 για την επίτευξη καθενός από τους στόχους του κανονισμού για τη βοήθεια.

4.2.1. Στόχος 1: Προώθηση της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης

Η Επιτροπή συνέχισε να προωθεί και να στηρίζει την οικονομική ενοποίηση και ανάπτυξη της τουρκοκυπριακής κοινότητας. Ενίσχυσε τη μακροχρόνια δέσμευσή της για αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας του τουρκοκυπριακού ιδιωτικού τομέα, αναγνωρίζοντας τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ως τη ραχοκοκαλιά της τοπικής οικονομικής δραστηριότητας. Από την έναρξη του προγράμματος βοήθειας, η ΕΕ έχει χορηγήσει πάνω από 2 554 επιχορηγήσεις, ύψους άνω των 27 εκατ. EUR για την ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα.

Το 2024 η Επιτροπή εγκαινίασε νέα πρωτοβουλία για τη στήριξη της καινοτομίας και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των τουρκοκυπριακών επιχειρήσεων. Έκτοτε, το πρόγραμμα *eunite* —το οποίο υλοποιείται από κοινού με την Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH— έχει χορηγήσει επιχορηγήσεις συνολικού ύψους σχεδόν 2 εκατ. EUR σε 45 εταιρείες που δραστηριοποιούνται ή επιδιώκουν να δραστηριοποιηθούν σε εμπόριο διαμέσου της πράσινης γραμμής, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να ευθυγραμμιστούν με τα πρότυπα της ΕΕ. Πέραν της συνδρομής μέσω επιχορηγήσεων, το πρόγραμμα *eunite* υλοποίησε 14 σεμινάρια κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένων πρακτικών σεμιναρίων σχετικά με τους κανονισμούς της ΕΕ για την ασφάλεια των προϊόντων και των τροφίμων, με 338 συμμετέχοντες, καθώς και 13 εκδηλώσεις δικτύωσης που έφεραν σε επαφή 356 συμμετέχοντες με μέντορες, συναδέλφους και εμπειρογνώμονες. 32 επιχειρήσεις έλαβαν στήριξη για την κατάρτιση προσαρμοσμένων χαρτών πορείας για την καινοτομία, ενώ 16 επιχειρηματίες έλαβαν εξατομικευμένη καθοδήγηση. Ο διαγωνισμός Startups4Peace 2025 συνέβαλε περαιτέρω στη συνεργασία μεταξύ των κοινοτήτων, καθώς 10 νεοφυείς επιχειρήσεις (4 ελληνοκυπριακές και 6 τουρκοκυπριακές) επωφελήθηκαν από καθοδήγηση, εντατικά προγράμματα κατάρτισης (bootcamp) και αρχική χρηματοδότηση. Η στήριξη προς τις τουρκοκυπριακές επιχειρήσεις συνοδεύτηκε από ευρύτερες προσπάθειες για την εισαγωγή τοπικών νομικών κειμένων σχετικά με την ασφάλεια των προϊόντων, τα οποία ευθυγραμμίζονται με τα πρότυπα της ΕΕ, καθώς και ενός συστήματος εποπτείας της αγοράς ευθυγραμμισμένου με την ΕΕ και ελέγχων βάσει κινδύνου για τα προϊόντα εγχώριας παραγωγής στην τουρκοκυπριακή κοινότητα.

Η Επιτροπή συνέχισε επίσης την εταιρική σχέση της με την Παγκόσμια Τράπεζα για τη στήριξη της οικονομικής σύγκλισης σε ολόκληρη την Κύπρο. Η Παγκόσμια Τράπεζα υπέβαλε μακροοικονομικές εκθέσεις, στήριξε το εμπορικό και επιχειρηματικό περιβάλλον και βελτίωσε τις στατιστικές. Το 2025 εκπονήθηκαν δύο βασικές εκθέσεις αξιολόγησης σχετικά με τις ποιοτικές υποδομές στην τουρκοκυπριακή κοινότητα και την κινητικότητα του εργατικού δυναμικού, οι οποίες θα ολοκληρωθούν το 2026, μαζί με χάρτες πορείας για την εφαρμογή. Οι διαρκείς επενδύσεις της ΕΕ στην οικονομική ανάπτυξη και σύγκλιση συμβάλλουν στον μετασχηματισμό του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και των μεμονωμένων επιχειρήσεων και θέτουν τις βάσεις για έναν πιο δυναμικό, ανθεκτικό τουρκοκυπριακό ιδιωτικό τομέα που συμμορφώνεται με τα πρότυπα της ΕΕ και είναι έτοιμος να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες της ενιαίας αγοράς της ΕΕ.

Η σταδιακή καθιέρωση του δικοινοτικού συστήματος ΠΟΠ της ΕΕ για το Χαλλούμι/Hellim συνεχίστηκε καθ' όλη τη διάρκεια του 2025. Μόλις το σύστημα αυτό τεθεί πλήρως σε εφαρμογή, έχει τη δυνατότητα να αποφέρει σημαντικά οικονομικά οφέλη και στους Τουρκοκύπριους παραγωγούς Χαλλουμιού/Hellim. Έως το 2025, 4 Τουρκοκύπριοι παραγωγοί και 24 γεωργικές εκμεταλλεύσεις είχαν λάβει πιστοποίηση ΠΟΠ. Η έναρξη των επιθεωρήσεων για την υγεία των ζώων και την ασφάλεια των τροφίμων στις περιοχές που δεν τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης

καθυστέρησε σημαντικά λόγω της αναβολής της εξουσιοδότησης της Bureau Veritas για περισσότερο από ένα έτος έως το τέλος του Μαρτίου του 2026. Αυτό επηρέασε αρνητικά τη συμμετοχή Τουρκοκυπρίων συμφεροντούχων στο σύστημα ΠΟΠ και την ικανότητα παρακολούθησης της κατάστασης της υγείας των ζώων στην τουρκοκυπριακή κοινότητα. Καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, η Επιτροπή συνεργάστηκε με τις αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας για την αντιμετώπιση αυτών των καθυστερήσεων.

Σημειώθηκε πρόοδος στις μακροχρόνιες προσπάθειες για την ενίσχυση της ασφάλειας των τροφίμων και της διαχείρισης της υγείας των ζώων, της γεωργίας και της αγροτικής ανάπτυξης στην τουρκοκυπριακή κοινότητα, σύμφωνα με τα πρότυπα της ΕΕ. Το 2025 εγκαινιάστηκε το πρώτο πρόγραμμα εκτροφής αιγοπροβάτων, ενώ το σύστημα γεωργικής γνώσης και καινοτομίας (AKIS) στην τουρκοκυπριακή κοινότητα δημιούργησε νέες ευκαιρίες σε αυτόν τον βασικό οικονομικό τομέα. Η μακροπρόθεσμη συνδρομή της ΕΕ συνέβαλε καθοριστικά στην παροχή βοήθειας στην τουρκοκυπριακή κοινότητα για την ταχεία υλοποίηση δράσεων έκτακτης ανάγκης με σκοπό την αντιμετώπιση της επιδημίας αφθώδους πυρετού τον Δεκέμβριο του 2025. Λαμβανομένης υπόψη της σοβαρότητας της νόσου και των οικονομικών επιπτώσεών της σε ολόκληρο το νησί, η μακροπρόθεσμη στήριξη της ΕΕ για τον συγκεκριμένο τομέα εξακολουθεί να αποτελεί προτεραιότητα.

Το 2025 η Επιτροπή συνέχισε να στηρίζει τον τομέα της εκπαίδευσης, εστιάζοντας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (EEK) και στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Εγκαινιάστηκε ένα νέο έργο παροχής τεχνικής βοήθειας για τη θέσπιση των ακόλουθων συστημάτων στις σχολές επαγγελματικής εκπαίδευσης: ένα σύστημα για τη διασφάλιση της ποιότητας, ένα για τη χορήγηση ακαδημαϊκών μονάδων και ένα για τη διαπίστευση. Το έργο αυτό βασίζεται σε προηγούμενο σημαντικό έργο που επιτελέστηκε για τη μεταρρύθμιση της EEK και για την ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών. Το πρόγραμμα «Βελτίωση της διδασκαλίας και της μάθησης μέσω της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης και ενός μηχανισμού επιθεώρησης», το οποίο ολοκληρώθηκε το 2025, είχε θετικό αντίκτυπο στον εκσυγχρονισμό και στην αποκέντρωση της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στην κοινότητα. Το κύριο αποτέλεσμα του προγράμματος ήταν η ανάπτυξη περισσότερων από 100 θεματικών ενοτήτων σε τέσσερις βασικούς τομείς: αποτελεσματική διδασκαλία και μάθηση, συμπεριληπτική εκπαίδευση, ασφαλή σχολεία και σχολική διεύθυνση. Το έργο βρίσκεται σε στάδιο υλοποίησης, αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις λόγω των ανεπαρκώς ανεπτυγμένων νομικών πλαισίων, όπως η έλλειψη ορισμού για τον ρόλο του εκπαιδευτή εκπαιδευτικών, ο οποίος είναι υπεύθυνος για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σχετικά με τις νέες θεματικές ενότητες. Οι προσπάθειες για την αντιμετώπιση αυτής της νομικής πρόκλησης εξακολουθούν να αποτελούν προτεραιότητα στον εν λόγω τομέα, ενώ παρέχεται στήριξη μέσω του μέσου τεχνικής βοήθειας και ανταλλαγής πληροφοριών (TAIEX).

Το 2025 η Επιτροπή εξακολουθεί να παρέχει στήριξη για την ενίσχυση του εμπορίου διαμέσου της πράσινης γραμμής. Παρά τις προσπάθειες αυτές, το εμπόριο διαμέσου της πράσινης γραμμής μειώθηκε κατά 5 % σε 14,4 εκατ. EUR το 2025, κυρίως λόγω της αύξησης των τιμών στην τουρκοκυπριακή κοινότητα. Κατά τη διάρκεια του έτους δεν επιτράπηκε η εμπορία νέων μεταποιημένων τροφίμων μη ζωικής προέλευσης διαμέσου της πράσινης γραμμής. Η επιχειρηματική κοινότητα επέδειξε μεγάλη προθυμία να βελτιώσει τη συμμόρφωση με τα πρότυπα της ΕΕ. Αυτό αποδεικνύεται από τον αυξανόμενο αριθμό ερωτημάτων που απευθύνθηκαν στην υπηρεσία μίας στάσης της ΕΕ για το εμπόριο διαμέσου της πράσινης γραμμής, η οποία παρέχει

ευκαιρίες γνώσης, υποστήριξης και δικτύωσης σε επιχειρήσεις και εμπόρους που ενδιαφέρονται ή δραστηριοποιούνται στο εμπόριο διαμέσου της πράσινης γραμμής. Από την έναρξη της πρωτοβουλίας το 2023, η υπηρεσία μίας στάσης της ΕΕ έχει προσφέρει εξατομικευμένη στήριξη σε περισσότερους από 100 εμπόρους.

4.2.2. *Στόχος 2: Ανάπτυξη και αναδιάρθρωση υποδομών*

Από το 2006, έχει παρασχεθεί σημαντική χρηματοδότηση από την ΕΕ για τη βελτίωση των υποδομών στην τουρκοκυπριακή κοινότητα. Το 2025 εγκαταστάθηκαν επιπλέον 153 χιλιόμετρα αγωγών αποχέτευσης για την αντικατάσταση των κατεστραμμένων σηπτικών δεξαμενών, οι οποίες θα μπορούσαν να μολύνουν τα υπόγεια ύδατα. Οι πιο πρόσφατες επενδύσεις περιλάμβαναν συστήματα διαχείρισης των υδάτων και δίκτυα λυμάτων, μέτρα ενεργειακής απόδοσης και συστήματα μέτρησης της ποιότητας του αέρα και του θορύβου. Επίσης, ξεκίνησαν εξίσου σημαντικά κοινοτικά έργα υποδομής, όπως η επέκταση των σημείων διέλευσης Αγίου Δομέτιου/Μετεχάν και η αποκατάσταση του γραμμικού πάρκου ποταμού Πεδιαίου/Kanlidere.

Οι διαρθρωτικές προκλήσεις σχετικά με τη λειτουργία του χώρου υγειονομικής ταφής στην τουρκοκυπριακή κοινότητα συνεχίστηκαν και έγιναν πιο έντονες το 2025. Η ανεπαρκής λειτουργία και διαχείριση της εγκατάστασης υγειονομικής ταφής δεν αντιμετωπίστηκε συστηματικά, με αποτέλεσμα ο χώρος υγειονομικής ταφής να είναι σχεδόν εντελώς πλήρης και να τίθεται σε κίνδυνο η βιωσιμότητα της συνολικής διαχείρισης των αποβλήτων στην τουρκοκυπριακή κοινότητα.

Για τη βελτίωση και την προστασία του περιβάλλοντος, η Επιτροπή συνέχισε να στηρίζει την τουρκοκυπριακή κοινότητα με την ολοκλήρωση της ανακαίνισης του τοπικού δικτύου παρακολούθησης της ποιότητας του αέρα και των ικανοτήτων παρακολούθησης των υδάτων. Επιπλέον, η Επιτροπή χρηματοδότησε αξιολόγηση της συγκέντρωσης βαρέων μετάλλων στο έδαφος, στα υπόγεια ύδατα και στις καλλιέργειες της πεδιάδας Μόρφου. Οι δραστηριότητες αυτές είναι απαραίτητες για τη βελτίωση της ικανότητας των τοπικών φορέων να παρακολουθούν, να αξιολογούν και να προωθούν τη διατήρηση των φυσικών πόρων, ελαχιστοποιώντας παράλληλα τους κινδύνους για την ανθρώπινη υγεία και τη βιοποικιλότητα.

Το αναπτυξιακό πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών (UNDP) εξακολούθησε να εφαρμόζει τον μηχανισμό τοπικών υποδομών της ΕΕ (LIF) με βάση τις τρέχουσες συμφωνίες συνεισφοράς με την Επιτροπή, συνολικού ύψους άνω των 37 εκατ. EUR. Ο μηχανισμός LIF στηρίζει την προετοιμασία και την υλοποίηση επενδύσεων σε βασικές υποδομές, όπως είναι: i) η βελτίωση του αποχετευτικού συστήματος στην περιοχή Μάνδρες/Hamitköy, ii) η εγκατάσταση δεξαμενών υδάτων, συστημάτων άντλησης και ηλιακών συλλεκτών στη Λεύκα/Lefke, iii) η παροχή αθλητικών εγκαταστάσεων και εξοπλισμού σε διάφορα σχολεία και iv) η κατασκευή μονάδας αποδοχής λυμάτων για τη μονάδα επεξεργασίας λυμάτων στη Μια Μηλιά/Haspolat.

4.2.3. *Στόχος 3: Ενθάρρυνση της συμφιλίωσης, μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης και στήριξη της κοινωνίας των πολιτών*

Συνεχίστηκαν να παρέχονται ευκαιρίες για κοινοτικό διάλογο, συμφιλίωση και οικοδόμηση εμπιστοσύνης μέσω πρωτοβουλιών οικοδόμησης εμπιστοσύνης υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών. Σε αυτές περιλαμβάνονται η Επιτροπή για τους Αγνοούμενους στην Κύπρο (ΔΕΑ) και οι κοινοτικές τεχνικές επιτροπές, καθώς και οι εργασίες του Κυπριακού Φόρουμ Διαλόγου, οι οργανώσεις της κοινωνίας των

πολιτών και το πρόγραμμα υποτροφιών που προσφέρεται σε συνεργασία με τα Κολλέγια του Ηνωμένου Κόσμου (UWC).

Το 2025 η ΕΕ διέθεσε 2,6 εκατ. EUR στη ΔΕΑ, διατηρώντας το σταθερό επίπεδο στήριξης από το 2006 και συμβάλλοντας έτσι σημαντικά στην οικοδόμηση της ειρήνης. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η συνολική συνεισφορά της ΕΕ στη ΔΕΑ ανέρχεται σε 41,1 εκατ. EUR. Η χρηματοδότηση αυτή αντιπροσωπεύει περίπου το 80 % του συνολικού επιχειρησιακού προϋπολογισμού της ΔΕΑ, καλύπτοντας κρίσιμες εργαστηριακές και επιτόπιες δραστηριότητες. Έως το τέλος του 2025, η ΔΕΑ είχε προβεί στην εκταφή 1 714 λειψάνων και είχε εντοπίσει 1 063 από τους 2 002 αγνοούμενους που διερευνά. Ωστόσο, με την πάροδο του χρόνου, οι έρευνες και οι εκσκαφές στο πλαίσιο της ΔΕΑ γίνονται όλο και πιο περίπλοκες και απαιτούν συνεχή χρηματοδότηση.

Το πρόγραμμα βοήθειας συνέχισε να στηρίζει τις 13 τεχνικές επιτροπές (δικοινοτικά όργανα που συστάθηκαν υπό την αιγίδα του ΟΗΕ), οι οποίες λειτουργούν υπό την άμεση καθοδήγηση των ηγετών των δύο κοινοτήτων. Οι επιτροπές αυτές εκπληρώνουν διττή εντολή: διευκόλυνση των πολιτικών διαπραγματεύσεων με παράλληλη προώθηση της πρακτικής συνεργασίας για τη βελτίωση της καθημερινής ζωής και των δύο κοινοτήτων.

Η Τεχνική Επιτροπή για την Πολιτιστική Κληρονομιά (TCCH) λαμβάνει συστηματικά χρηματοδότηση από την ΕΕ από το 2011. Η εν λόγω χρηματοδοτική στήριξη προωθεί τη συμφιλίωση και τη διακοινοτική συνεργασία, διαφυλάσσοντας χώρους πολιτισμικής σημασίας, συμπεριλαμβανομένων θρησκευτικών μνημείων και νεκροταφείων. Έως το τέλος του 2025, η TCCH είχε λάβει χρηματοδότηση από την ΕΕ ύψους περίπου 32,5 εκατ. EUR, μέσω της οποίας κατέστη δυνατή η διατήρηση, η διαρθρωτική ενίσχυση, η φυσική προστασία ή η αποκατάσταση περισσότερων από 200 χώρων σε ολόκληρο το νησί. Για την ενθάρρυνση του δημόσιου συμφέροντος, το πρόγραμμα έχει αναπτύξει μια ψηφιακή πλατφόρμα για εικονικές περιηγήσεις σε χώρους και έχει δημιουργήσει την πρωτοβουλία «Πρεσβευτές νεολαίας για την πολιτιστική κληρονομιά» με σκοπό τη συμμετοχή των νέων Κυπρίων στη διατήρηση και την προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς τους.

Το πρόγραμμα βοήθειας παρείχε επίσης στοχευμένη βοήθεια στις υπόλοιπες 12 τεχνικές επιτροπές μέσω ειδικού μηχανισμού στήριξης. Μεταξύ του 2023 και του 2025, αξιοποιήθηκαν 1 εκατ. EUR από οκτώ επιτροπές, για τη χρηματοδότηση διαφόρων ειδών πρωτοβουλιών, από την τεχνική συνεργασία σε θέματα πολιτικής (π.χ. καταπολέμηση επιβλαβών οργανισμών) έως εκδηλώσεις ευαισθητοποίησης των τοπικών κοινοτήτων (π.χ. δικοινοτική έκθεση φωτογραφίας). Ο αντίκτυπος αυτών των επιτροπών περιορίστηκε λόγω του δυσμενούς πολιτικού κλίματος και λόγω επιχειρησιακών περιορισμών, αλλά η συνεχιζόμενη ύπαρξή τους ως συνεργατικής πλατφόρμας παραμένει σημαντική.

Το 2025 το πρόγραμμα χορήγησε υποτροφίες σε επιπλέον 9 Ελληνοκύπριους και 9 Τουρκοκύπριους φοιτητές, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να εγγραφούν στα Κολλέγια του Ηνωμένου Κόσμου (UWC). Από την έναρξή του, το πρόγραμμα έχει στηρίξει 82 εξέχοντες νέους Κύπριους να φοιτήσουν σε διετές πρόγραμμα διεθνούς απολυτηρίου, το οποίο έχει ως στόχο να ενώσει τους ανθρώπους για την επιδίωξη της ειρήνης και ενός βιώσιμου μέλλοντος.

Η πρωτοβουλία χορήγησης υποτροφιών συνοδεύτηκε από δράσεις συμμετοχής των νέων και σύντομους κύκλους μαθημάτων στην Κύπρο, στα οποία συμμετείχαν περισσότεροι από 450 νέοι έως το τέλος του 2025. Οι προσπάθειες αυτές έδωσαν τη

δυνατότητα στους συμμετέχοντες να προωθήσουν θετικές κοινωνικές αλλαγές στις τοπικές τους κοινότητες.

Η στήριξη της κοινωνίας των πολιτών συνεχίστηκε το 2025. Τα προγράμματα «Civic Space» και «Grant Support Team» ολοκληρώθηκαν επιτυχώς, ενώ τον Δεκέμβριο του 2025 ξεκίνησε ένα επακόλουθο έργο για τη συγχώνευση αυτών των υπηρεσιών με προϋπολογισμό 2,3 εκατ. EUR. Κατά τα επόμενα δύομισι έτη, το αναβαθμισμένο πρόγραμμα Civic Space θα συνεχίσει να παρέχει τεχνική βοήθεια στις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών με σκοπό την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη διαχείριση και την εκτέλεση των κονδυλίων της ΕΕ. Οι στόχοι του περιλαμβάνουν την προώθηση ευνοϊκού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και την ενθάρρυνση της δικτύωσης και των κοινών δράσεων με ελληνοκυπριακές και άλλες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών (ΟΚΠ) της ΕΕ. Με τη στήριξη της ΕΕ, οι τοπικές ΟΚΠ ολοκλήρωσαν επιτυχώς έργα που αφορούν, για παράδειγμα, τα δικαιώματα των σεξουαλικών μειονοτήτων και την προώθηση της απασχόλησης των ατόμων με αναπηρία και των πρώην φυλακισμένων. Η Επιτροπή διευκόλυνε επίσης τη συνεργασία μεταξύ ελληνοκυπριακών και τουρκοκυπριακών ΟΚΠ στους τομείς των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων, του πολιτισμού, της νεολαίας και της συμμετοχής σε κοινωνικές δράσεις.

Στο πλαίσιο του ένατου προγράμματος επιχορηγήσεων για την Κυπριακή Κοινωνία των Πολιτών σε Δράση, χορηγήθηκαν 16 επιχορηγήσεις συνολικού ύψους 2,22 εκατ. EUR. Τα επιλεγμένα έργα καλύπτουν σημαντικούς τομείς, όπως είναι: i) η προστασία του περιβάλλοντος και η βιώσιμη ανάπτυξη, ii) η συμφιλίωση, iii) η οικοδόμηση εμπιστοσύνης και iv) η προώθηση της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών στη διαδικασία διευθέτησης. Άλλα κρίσιμα έργα προωθούν τις εργασίες για τη χειραφέτηση των γυναικών και τη στήριξη των θυμάτων έμφυλης βίας, την υπεράσπιση των νέων, τα δικαιώματα υγείας, τα δικαιώματα των ζώων και τη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για τις ΟΚΠ.

Το 2025 το Κυπριακό Φόρουμ Διαλόγου —στο οποίο συμμετέχουν πολιτικά κόμματα, συνδικαλιστικές οργανώσεις, επιχειρηματικές, επαγγελματικές και εργοδοτικές ενώσεις και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και από τις δύο κοινότητες— συνέχισε να επιτελεί το έργο του με χρηματοδότηση από την ΕΕ. Το φόρουμ διοργάνωσε διάφορες συνεδριάσεις της πολιτικής ομάδας εργασίας του, η οποία αποτελείται από πολιτικούς από τα περισσότερα κόμματα των δύο κοινοτήτων. Μεταξύ αυτών των συνεδριάσεων, η ομάδα πραγματοποίησε συζήτηση με τον ειδικό απεσταλμένο της ΕΕ για την Κύπρο, Johannes Hahn. Η ειδική ομάδα του φόρουμ για την εργασία παρουσίασε τον Οδηγό για την Αγορά Εργασίας, έναν τρίγλωσσο πόρο ανοικτής πρόσβασης που ενοποιεί βασικά στατιστικά στοιχεία για την απασχόληση και την οικονομία και των δύο κοινοτήτων στο νησί. Επιπλέον, η χρηματοδοτούμενη από την ΕΕ πλατφόρμα για τα ανθρώπινα δικαιώματα συνέχισε να διεξάγει δραστηριότητες με επίκεντρο την ισότητα των φύλων, την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, τα δικαιώματα των προσφύγων, τα δικαιώματα των ατόμων ΛΟΑΤΚΙ+ και την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, της έκφρασης και του Τύπου.

4.2.4. *Στόχος 4: Προσέγγιση της τουρκοκυπριακής κοινότητας με την ΕΕ*

Από το 2022 η Επιτροπή συνεργάζεται με το Ινστιτούτο Goethe για την υλοποίηση του προγράμματος υποτροφιών της ΕΕ για την τουρκοκυπριακή κοινότητα. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2024/2025 χορηγήθηκαν συνολικά 142 υποτροφίες σε Τουρκοκύπριους φοιτητές για σπουδές σε κράτος μέλος της ΕΕ. Επιπλέον,

αναπτύχθηκε στρατηγική για τους αποφοίτους, ώστε οι απόφοιτοι να μπορούν να δικτυώνονται, να συμμετέχουν και να αξιοποιούν τις δεξιότητες και τις ευκαιρίες τους, καθώς και για να αυξηθεί ο αριθμός των αποφοίτων που επιστρέφουν στην τουρκοκυπριακή κοινότητα ως επαγγελματίες.

Από το 2007 έχουν χορηγηθεί 2 418 υποτροφίες σε φοιτητές, οι οποίες καλύπτουν περισσότερα από 100 πανεπιστήμια και 23 χώρες της ΕΕ. Οι υποτροφίες αυτές στηρίζουν: i) φοιτητές κατά το πρώτο έτος των προπτυχιακών σπουδών τους, ii) μεταπτυχιακούς φοιτητές στις μεταπτυχιακές σπουδές ή στα διδακτορικά τους προγράμματα και iii) ερευνητές και επαγγελματίες για την περαιτέρω ανάπτυξη των γλωσσικών και επαγγελματικών τους δεξιοτήτων σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ.

Το InfoPoint της ΕΕ τελεί υπό τη διαχείριση του Γραφείου Υποστήριξης του Προγράμματος της ΕΕ. Το 2025, μέσω των δραστηριοτήτων του εντός και εκτός διαδικτύου, πέτυχε υψηλό επίπεδο προβολής και αυξημένη ευαισθητοποίηση σχετικά με τον αντίκτυπο του προγράμματος βοήθειας και τον ρόλο της ΕΕ στη διαδικασία διευθέτησης. Το InfoPoint της ΕΕ και άλλα έργα με τη χρηματοδότηση της ΕΕ διοργάνωσαν περισσότερες από 350 δραστηριότητες επικοινωνίας και προβολής το 2025, συμπεριλαμβανομένου του πρώτου δικοινοτικού εορτασμού για την Ημέρα της Ευρώπης, ο οποίος προσέλκυσε περίπου 5 000 συμμετέχοντες. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, καταρτίστηκαν περίπου 30 ενημερωτικά δελτία, φυλλάδια και οπτικοακουστικό υλικό. Με βάση αυτήν την ισχυρή δέσμευση, υπάρχει σαφές και αυξανόμενο ενδιαφέρον από την κοινότητα για περισσότερες ενημερωτικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες προβολής σχετικά με την ΕΕ κατά την προσεχή περίοδο. Το ενδιαφέρον αυτό αντικατοπτρίζει το διαρκές αίτημα του τουρκοκυπριακού κοινού για προσβάσιμες, αξιόπιστες και έγκαιρες πληροφορίες σχετικά με την ΕΕ και τη στήριξή της.

4.2.5. Στόχοι 5-6: Προετοιμασία της τουρκοκυπριακής κοινότητας για την εισαγωγή και εφαρμογή του κεκτημένου

Το μέσο ΤΑΙΕΧ χρησιμοποιείται για την υλοποίηση των στόχων 5 και 6 του κανονισμού για τη βοήθεια. Βοηθά στην προετοιμασία της τουρκοκυπριακής κοινότητας για την εφαρμογή του κεκτημένου, μετά την άρση της αναστολής της εφαρμογής του μόλις αρχίσει να ισχύει συνολική διευθέτηση για την Κύπρο.

Το μέσο ΤΑΙΕΧ παραμένει σημαντικό εργαλείο για την επίτευξη των στόχων του προγράμματος βοήθειας και για τη στήριξη του εμπορίου διαμέσου της πράσινης γραμμής. Οι δραστηριότητες του ΤΑΙΕΧ υλοποιήθηκαν σε 13 τομείς του κεκτημένου της ΕΕ, ώστε η τουρκοκυπριακή κοινότητα να έρθει πιο κοντά στα πρότυπα και στις διαδικασίες της ΕΕ. Συνολικά, διοργανώθηκαν 81 αποστολές εμπειρογνομόνων και ένα πρακτικό σεμινάριο. Επιπλέον, συνεχίστηκαν οι προσπάθειες για τη βελτίωση της βάσης δεδομένων με όλα τα νομικά κείμενα που συντάχθηκαν με την υποστήριξη του ΤΑΙΕΧ και για τη διασφάλιση υψηλής ποιότητας μετάφρασης και διερμηνείας στην τουρκοκυπριακή κοινότητα.

Η στήριξη του εμπορίου διαμέσου της πράσινης γραμμής [βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 866/2004 του Συμβουλίου] παρέμεινε ο πλέον ενεργός τομέας των δραστηριοτήτων του ΤΑΙΕΧ, με τη μεγαλύτερη κατανάλωση πόρων. Με εντολή της Επιτροπής, ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες διενήργησαν τακτικούς φυτοϋγειονομικούς ελέγχους σε νωπά οπωροκηπευτικά, φυτικά προϊόντα, πατάτες, μέλι και αλιευτικά σκάφη, προκειμένου να διασφαλίσουν ότι τηρούνται τα πρότυπα της ΕΕ για τα τρόφιμα που αποτελούν αντικείμενο εμπορίου. Τον Απρίλιο του 2024 το Υπουργείο Υγείας της Κυπριακής Δημοκρατίας εξέδωσε εγκύκλιο που επιτρέπει το εμπόριο

διαμέσου της πράσινης γραμμής σε έξι ακόμα κατηγορίες μεταποιημένων τροφίμων, και συγκεκριμένα στον καφέ, στη λεμονάδα, στα κατεψυγμένα λαχανικά, στις κατεψυγμένες πατάτες, στα τρόφιμα που είναι διατηρημένα σε ξίδι και στα αποξηραμένα φύλλα γιούτας. Κατ' αυτόν τον τρόπο, ο αριθμός των επιτρεπόμενων μεταποιημένων τροφίμων μη ζωικής προέλευσης ανήλθε σε 14. Οι εμπειρογνώμονες του ΤΑΙΕΧ εξασφάλισαν ότι πληρούνταν τα πρότυπα και η ποιότητα σε επίπεδο ΕΕ μέσω ελέγχων συμμόρφωσης σε εγκαταστάσεις μεταποιημένων τροφίμων στις περιοχές που δεν τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης.

4.3. Δημοσιονομική εκτέλεση (συμβάσεις και πληρωμές)

4.3.1. Ανάθεση συμβάσεων

Το 2025 η Επιτροπή υπέγραψε νομικές δεσμεύσεις ύψους 29,2 εκατ. EUR.

4.3.2. Πληρωμές

Το 2025 οι πληρωμές ανήλθαν συνολικά σε 38,5 εκατ. EUR (40,4 εκατ. EUR το 2024).

4.4. Παρακολούθηση

Η Επιτροπή είναι άμεσα υπεύθυνη για την υλοποίηση των περισσότερων έργων (άμεση διαχείριση). Το επίπεδο παρακολούθησης από το προσωπικό της Επιτροπής είναι πολύ υψηλό, με τακτικές επαφές με εργολάβους, επισκέψεις δειγματοληπτικού ελέγχου, επιτόπιες συνεδριάσεις και συνεδριάσεις συντονιστικών επιτροπών, καθώς και με τη συνεργασία με τοπικούς συντονιστές της χρηματοδότησης της ΕΕ. Η ομάδα στήριξης των επιχορηγήσεων εξακολούθησε να παρέχει τεχνική βοήθεια προκειμένου να επικουρεί την Επιτροπή στην παρακολούθηση της υλοποίησης των συμβάσεων επιχορήγησης, ενώ παράλληλα βοήθησε τους δικαιούχους των επιχορηγήσεων να εφαρμόσουν τους κανόνες της ΕΕ κατά την υλοποίηση των συμβάσεων επιχορήγησης, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων για τις δευτερογενείς δημόσιες συμβάσεις.

Επιπλέον, η Επιτροπή υλοποιεί σειρά συμβάσεων υπό καθεστώς έμμεσης διαχείρισης. Οι φορείς υλοποίησης, όπως το UNDP, η Παγκόσμια Τράπεζα, το Ινστιτούτο Goethe και η GIZ υποβάλλουν εκθέσεις στην Επιτροπή σύμφωνα με τις αντίστοιχες συμφωνίες συνεισφοράς και διαχείρισης. Η Επιτροπή συμμετέχει ενεργά στην καθημερινή παρακολούθηση αυτών των δραστηριοτήτων.

4.5. Εσωτερικοί και άλλοι έλεγχοι

Από τους ελέγχους που διενήργησε το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο το 2025 σε έργα που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος βοήθειας δεν προέκυψαν ευρήματα. Η υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου της Επιτροπής δεν διενήργησε ελέγχους σε έργα στο πλαίσιο του προγράμματος βοήθειας το 2025.

4.6. Αξιολόγηση

Το 2022 δημοσιεύθηκε ανεξάρτητη αξιολόγηση του προγράμματος βοήθειας που καλύπτει την περίοδο 2013-2018. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης ήταν ικανοποιητικά. Η αξιολόγηση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το πρόγραμμα παραμένει σημαντικό και ότι ο αντίκτυπός του ήταν θετικός. Επιβεβαίωσε την ενωσιακή προστιθέμενη αξία του προγράμματος και τη συνεισφορά του στη διατήρηση της προοπτικής επανένωσης. Υπογράμμισε επίσης τη γενικότερη συνοχή και αποτελεσματικότητα του προγράμματος. Ταυτόχρονα, στην αξιολόγηση επισημάνθηκε ότι το πρόγραμμα βοήθειας, από μόνο του, δεν μπορεί να επιτύχει την επανένωση της Κύπρου, για την οποία υπεύθυνες παραμένουν οι δύο κυπριακές κοινότητες.

Τον Ιανουάριο του 2026 παρουσιάστηκε αξιολόγηση του προγράμματος βοήθειας που καλύπτει την περίοδο 2019-2024. Το αποτέλεσμα της αξιολόγησης αναμένεται να δημοσιευθεί το 2027.

4.7. Πληροφόρηση, δημοσιότητα και προβολή

Συνολικά, το 2025 διοργανώθηκαν περισσότερες από 350 δραστηριότητες προβολής και επικοινωνίας για να αναδειχθεί η συμβολή της ΕΕ στην ανάπτυξη της τουρκοκυπριακής κοινότητας και στη διαδικασία διευθέτησης του Κυπριακού.

4.8. Διαβουλεύσεις με την κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας

Πραγματοποιήθηκαν τακτικές συναντήσεις με εκπροσώπους της κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η Επιτροπή εξακολουθεί να βασίζεται στη συνεργασία της κυβέρνησης όσον αφορά την επαλήθευση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος και τη διευκόλυνση του έργου των δικαιοδικών τεχνικών επιτροπών. Η Επιτροπή έχει επίσης τακτικές συναντήσεις με το Υπουργείο Εξωτερικών και τη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Κυπριακής Δημοκρατίας στην ΕΕ.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σύμφωνα με τους στόχους του κανονισμού για τη βοήθεια, η Επιτροπή εξακολουθεί να παρέχει βοήθεια για τη διευκόλυνση της επανένωσης της Κύπρου, προάγοντας την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της τουρκοκυπριακής κοινότητας και φέρνοντάς την πιο κοντά στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Κατά τη διάρκεια του 2025 η βοήθεια εξακολούθησε να επικεντρώνεται σε τομείς που παρουσιάζουν προκλήσεις για τη μελλοντική συμμόρφωση με το κεκτημένο, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι οι αναδυόμενες ανάγκες αντιμετωπίζονται με αποτελεσματικό τρόπο και εγκαίρως.

Η έμφαση στη συνάφεια, την ωριμότητα, τη δημιουργία αισθήματος ευθύνης και τη βιωσιμότητα των έργων έχει αποφέρει θετικά αποτελέσματα και θα συνεχίσει να καθοδηγεί τις μελλοντικές συζητήσεις προγραμματισμού. Επίσης, θα συνεχιστούν οι προσπάθειες για την επίτευξη μεγαλύτερου και μακροπρόθεσμου αντικτύπου σε τομείς προτεραιότητας μέσω στρατηγικής δράσης. Η Επιτροπή είναι έτοιμη να διαθέσει πόρους ανάλογα με τις ανάγκες, μεταξύ άλλων, στο πλαίσιο του προγράμματος βοήθειας, για τη στήριξη των διαπραγματεύσεων διευθέτησης υπό την αιγίδα του ΟΗΕ και περαιτέρω εξελίξεων σε σχέση με τη διαδικασία.